

NAPREDNA LJUBLJANA

GLASILO CENTRALNEGA VOLILNEGA ODBORA JUGOSLOVANSKE DEMOKRATSKE STRANKE

Slovesna manifestacija za jugoslovansko idejo.

SOGLASNA OBSODBA KOALICIJE POD KLERIKALNIM VODSTVOM. — RAZPAD NSS. — NAŠI PRIMORCI MANIFESTIRAJO ZA JUGOSLOVANSKO NACIONALNO IN DEMOKRATSKO LJUBLJANO.

Sinoči je priredil primorski volilni odbor shod pri «Levu». Prostorna dvorana je bila nabito polna. Shod je bil po iskrenosti in odločnosti udeležencev sličen velikim manifestačnim shodom v dneh preobrata. K jugoslovanski zavesti naših Primorcev se je pridružila jugoslovanska miselnost in razpoloženje demokratičnih ljubljanskih volilcev. Po govoru dr. Puca, ki je v krepkih in poljudnih besedah očrtal jugoslovanski in socialni program jugoslovanske demokratske stranke in ki je označil vso demagoško gonjo komunistično-klerikalno, narodno-socialno in ljubljansko porodičarsko in katerega govor je bil prerušen od opetovanega navdušenega odobravanja vseh zborovalcev, so nastopili govorniki iz vrst zborovalcev. Čevljarski mojster Blažič, mož visoke starosti in velikih življenskih izkušenj, je v z vso odkritostjo preproste in odkritega človeka povedal, da je bila samo jugoslovanska demokratska stranka tista, ki je ostala dosledna svojemu velikemu programu jugoslovanske svobodne države in vsem velikim zahtevam sodobne socialne politike. Inž. Ružič, ki je v teku svojega govora poudaril, da Primorci ne potrebujejo volilnih shodov, ker oni so ostali zvesti svojemu nacionalnemu in državnemu programu, je bil od zborovalcev nešteto krat z odobravanjem prerušen. Primorci in vsi, ki čutijo z njimi, so se zavedali, da jim govori iz srca, ko je ugotovil, da rešitev jugoslovanskega nacionalnega problema ne leži v cepljenju, temveč v stvarjenosti vseh, ki so Jugoslavijo s hrepenenjem pričakovali. Dr. Klepec je spomnil na dogodek v občinskem svetu, ko je dr. Puc

kritiziral mestni proračun in mu je klerikalni svetovalec Pirc drzno branil govoriti, češ, da je nadležen begunec, ki v Ljubljani nima pravice, da kritizira. — Učitelj Blagajne je v resnih in premišljenih besedah izrazil svojo globoko razočaranje nad delom NSS, ki mu je bila prvotno zaželeni korektiv proti konservativni politiki stare narodno-napredne mentalitete. NSS se je izneverila svojemu narodnemu in socialnemu programu, zašla je v nenačelnost in se lovi za mandati v zvezi enkrat s klerikalci in internacionalci, drugič s kapitalisti. Bvš član NSS g. Bufon je ožigosal nedosledno politiko NSS-stranke in poudarjal dejstvo, da je samo JDS imela voljo in zmisel za velika socialna vprašanja. Pozval je vse zborovalce, da se odločijo za politiko načelnosti in doslednosti. G. Prijatelj, bivši vodja socialistov, je kazal na nemoralnost klerikalno-komunistične zveze, ki je slab odmev svinčenih krogel na Zaloški cesti. Odločno se je izjavil za demokratsko socialnopolitično smer. G. dr. Brnčič je v navdušenih besedah v srbohrvatskem jeziku dvigal nacionalno misel, ki mora iti preko trenutne nezadovoljnosti in preko malenkostne lokalne politike na široko pot državne konsolidacije. Naša misel mora biti država, ki je močna in edinstvena, kajti samo taka more rešiti naš primorski in koroški problem. Smisel za tako državo ima samo jugoslovanska demokratska stranka.

Shod pri «Levu» je obsodil vso politiko klerikalcev, komunistov, socialistov vseh barv in zajedničarjev. Shod je dokumentiral našo jugoslovansko misel.

Klerikalna korupcija na magistratu.

Ko so klerikalci s pomočjo narodnih socialcev in socialnih demokratov sami vladali na mestnem magistratu, se je počela brezvestna zloraba občine v njihove partizanske namene. Dolgovi, protekcijonizem, korupcija — to je znak njihovega režima. Na srečo se je ta režim zrušil, preden je mogel našemu mestu napraviti nepregledne škod. Narodni socialci, ki so pred meseci tako ogorčeno protestirali proti upravičenemu razpustu občinskega sveta, danes javno priznavajo, da je bil režim, ki so ga podpirali, gnil in nemoralen, kakor še nikdar noben režim v Ljubljani.

Sami klerikalci ničesar ne zmorejo, Ljubljano pa sovražijo iz dnu svoje duše, saj je ona glavna trdnjava demokratske jugoslovanske misli. Dokler je

jugoslovanska demokratska stranka v Sloveniji nepremagana, tako dolgo tudi klerikalizem ne more dobiti nazaj svoje stare moči, ki se je podrla z Avstrijo vred. Zato so klerikalci poiskali za svoje zaveznike — komuniste. Z njimi skupaj hočejo zajuriti ljubljanski magistrat. Dva elementa, ki razkrajata vsak organizem, ki se jima ne sme upreti: komunizem in klerikalizem, sta se združila, da pritisneta Ljubljano k tlom.

Klerikalna lista bi bila opasna, ako bi napredni Ljubljančani bili nespametni dovolj, da sami položijo glavo pod klerikalno sekuro. Ker nočejo biti samomorilci, bodo šli z vnmom v boj za demokratsko stranko, ki ni le v Ljubljani, temveč v celi državi najenergičnejša zaščitnica naroda pred strupom klerikalizma.

Nespodobnost in nehvaležnost.

«Slov. Narod» je padel zadnji čas na višino najgrših revolveržurnalov. Vso politično modrost vidi v napadanju posameznih oseb. Začel je pri ministru Žerjavu, nadaljeval pri dr. Kramerju. Ko jo je tudi tu skupil, je začel osebno napadati g. Ribnikarja in se z vso ogabnostjo lotil g. dr. Puca.

Včeraj se je sprivil «Slov. Narod» na podpredsednika JDS g. Josipa Turka, katerega bi rad osmešil. Napad «Slov. Naroda» kaže sam na sebi jasno, kakšen duh veje iz okolice tega lista. Ako kdo ni frakar, pa mislijo zajedničarji, da je manj vreden nego so oni.

Napadi na podpredsednika stranke Josipa Turka so pa povrh še izliv grde nehvaležnosti. Da so razni gospodje uskokli mogli priplezati po hrbtu stranke do političnih in drugih pozicij, je nemalo zasluga g. Turka, katerega disciplino, požrtvovalnost in populariteto so brezobzirno zlorabljali. G. Turk je eden od najagilnejših starih borcev za napredno Ljubljano in stranka se ima baš njemu zahvaliti za mnoge svoje uspehe. Šele lani, takrat ko so Ravnihar, Triller in še nekateri začeli kričati, da je stranka popolnoma v rokah mlajše demokratske generacije, je JDS mogla izkazati g. Turku svoje priznanje s tem, da ga je izvolila za svojega podpredsednika. Pri predstojećih občinskih volitvah pa mu je ponudila prvo mesto za nosilcem liste, da ga

tako počasti tudi kot odličnega komunalnega delavca. G. Turk je tudi v času komisariata posvečal svojo posebno pažnjo mestnim zadevam, interveniral pri vladi, vodil razne važne akcije in je n. pr. uvedba posebne aprovizacije za mestno uradništvo, ki se sedaj izvršuje, uspeh njegove iniciative.

Ko bi bil g. Turk postal nezvest celi svoji politični preteklosti, ko bi se udnjal dezertirjem, potem bi ga «Slov. Narod» povzdigoval v nebesa. Ker je ostal mož, značajan in dosleden, stranki zvest in ker s celim svojim ponašanjem kaže, kako morajo baš vodilni moške biti vzor discipline — zato ga zajedničarji v svojem glasilu blatijo. Sram jih naj bo!

«ZVESTOBA STRANKI SE MI VIDI PRVA DOLŽNOST VSAKEGA RESNEGA POLITIKA. OSTANEM ZVEST SVOJI STRANKI. KAR SEM BIL, TO OSTANEM. NA ZVESTOBO STRANKI PRISEGAM.»

Dr. Ivan Tavčar.

Demokratska stranka in uradništvo.

(Dr. Joža Bohinjec.)

Vse ljubljansko koalirano časopisje prinaša zadnje dni s pospešno naglico poročila o boju za uradniško pragmatiko, o draginskih dokladah, enkratnih podporah in o vsem, kar je v zvezi z ureditvijo tako perečega uradniškega materijelnega vprašanja. Ta poročila seveda ne omenjajo naporenega podrobnega dela in nič ne poznajo sej in posvetovanj, interpelacij, intervencij in urgent demokratskih poslancev, da se uredi najnujnejše takoj. Niti z besedico ne črhnejo o velikih težavah in zaprekah, katere mora premagati ves trud demokratskih poslancev v uradniških stvareh. S cinčnim zadovoljstvom, s pritajenim veseljem in hujskaško gesto pa vedo povedati ti demagogi o vsakem zastoju uspešnega razvoja uradniškega vprašanja. Opozicionalni poslanci v Beogradu uporabljajo vsako priliko, da stavijo razne zadrževalne in škodljive predloge, s katerimi povzročijo, čisto iz golih formalnih vzrokov, da mora službena pragmatika romati nazaj v razne odbore. Tako so vsi pridno na delu, da bi uradniško vprašanje v doglednem času ne bilo zadovoljivo rešeno, da vzdrže uradništvo v nezadovoljstvu in da si iz te nezadovoljnosti kujejo svoj politični program. Ne morejo preboleti, da so edino in samo demokratski poslanci v uradniškem vprašanju dosegli vse ono, kar se je doseglo, in to zato, ker so edino oni smatrali uradniško vprašanje za eno najvažnejših notranjopolitičnih vprašanj. Samo demokratski poslanci so ustvarjali pozitivno delo. Drugi so kritizirali in uradniško bedo cinčno izrabljali v svoje politične svrhe. Njih edini interes je bil in je in bo, držati uradništvo v nezadovoljnosti in ga izigravati proti demokratski stranki vsaj do konca ljubljanskih volitev, če pa mogoče, do «padca Pašičevega kabineta» — tako si obe-tajo ti računarji — in če bi šlo prav po sreči do onega srečnega dne, ko bi morda oni sami lahko vzeli vladu v svoje roke... Do tega dne bi jim nezadovoljnost uradništva silno tek-

nila. V tem dejstvu so skriti vsi demagoški napadi na JDS. radi njenega uspešnega delovanja v uradniškem vprašanju. Toda razne uradniške organizacije, ki so mogle po svojih delegatih spoznati vso veličino dela demokratskih poslancev v Beogradu, so s svojimi javnimi izjavami pokazale, kdo je storil svojo dolžnost.

Da posveča demokratska stranka prav posebno pažnjo baš ureditvi uradniškega vprašanja, je v skladu ne le z njenim socialnim, ampak tudi z njenim državnopolitičnim programom. JDS. hoče močno, edinstveno državo, ki bo mogla kljubovati vsem viharjem. Prvi pogoj za to je zadovoljno uradništvo, ki ni orožje političnih strank in režimov, ki ima trdo materijelno pozicijo, družaben ugled in ljubezen do države. JDS. hoče, da je uradništvo ne le zadostno, ampak dobro plačano, da more dati državi in narodu ne le po urah in aktih merjeno delo, ampak celo svoje bistvo, celega sebe. V takem uradništvu leži bodočnost države in zadovoljnost naroda.

Uradniško vprašanje je zamotan in težak problem, katerega se ne dá rešiti z upiti in demagoškimi resolucijami, problem ne samo za našo državo, ampak za vse moderne države. V marsikateri državi tega težavnega problema niso imeli prilike reševati demokratske stranke. Reševale so ga klerikalne in socialne in socialistične stranke vseh barv. In marsikje so ga rešile slabše, kakor ga hoče rešiti naša država, ali pa ga sploh niso rešile, ker so bolj umetnice v negativnem kakor v pozitivnem delu.

Brez demokratov in zlasti brez dr. Žerjava in prof. Rejsnerja bi pri nas uradniško vprašanje sploh še ne bilo načeto. Vrteli bi se okoli revizije ustave in nedeljene Slovenije.

Uradništvo zna ceniti delo demokratske stranke in zato bo ono vse upe naših nasprotnikov dne 3. decembra pokopalo. Uradnik je jedro države in ne bo nikdar služil za pozikusnega kunca raznim desperadnim političnim spekulantom.

Mesto odgovora.

Polemika z «Novo Pravdo» ali «Jugoslavijo» bi bila odveč. Naj pišeta ta dva lista, kar hočeta, kajti dovolj jasno govore dejstva:

OD 1. JUNIJA 1922. DALJE NISTA «JUGOSLAVIJA» IN «NOVA PRAVDA» PLAČALI «JADRANSKI BANKI» KOT LASTNICI «ZVEZNE TISKARNE» NITI VINARJA NITI ZA PAPIR NITI ZA TISK. IZHAJALI STA VES TA ČAS ZASTONJ NA STROŠKE «JADRANSKE BANKE» IN POD NJENO KOMANDO. PODPRESEDNIK «JADRANSKE BANKE» JE ZNANI VELETRŽEC KNEZ.

Dr. Triller o dr. Ravniharjevi kandidaturi.

Dne 25. februarja 1908 se je vršil pod predsedstvom pokojnega dr. Oražna v «Narodni kavarni» shod «Narodno-napredne stranke», predhodnice današnje «Demokratske stranke». Shod je bil posvečen žigosanju dezerterstva takratnega deželnozborskega kandidata dr. Vladimirja Ravniharja. «Slov. Narod» prinaša v svoji 46. številki z dne 26. februarja 1908 o tem shodu daljše poročilo. Dr. Triller je po tem poročilu govoril, da vodi dr. Ravniharja h kandidaturi «brezmejna častihlepnost in osebna mržnja do gotovih oseb». Dr. Triller je pozival pristaše Narodno-napredne stranke, naj «imajo ob 12. uri pred očmi zvestobo do stranke in ne oseb». «Za zastavo narodno-napredne korakam, četudi zastavonoša ni moj mož. Vsi malenkostni oziri morajo prenehati. Naj ne bo omahljivca med nami!... Sramota bi bila za napredno slovensko Ljubljano, če bi zmagal dr. Ravnihar... Narodno-napredni volilci naj se krepko drže, da se bo reklo: V največji sili je bila zvestoba narodno-naprednih volilcev nepremagljiva.»

Naši shodi.

V petek 24. t. m.: v Šiški ob 1/8. uri zvečer pri Kolencu, Kavškova ulica; v Vodmatu ob 8. uri zvečer pri Bankotu.

Demokratski shod, ki se je vršil za šentjakobski okraj sinoči pri Lozarju, je bil izborno obiskan. Zbralo se je 80 zvestih šentjakobskih somišljenikov. Shod je otvoril dr. Rutar. Govoril je najprej kandidat Janežič, ki je jasno orisalo celo grdo ozadje Kamenarovičeve afere in z njo združenega uskoštva. Viharno aklamirani nosilec demokratske liste, dr. Vidmar, pa je v svojem globokem govoru pokazal, kako izdajška je politika onih, ki so demokratsko stranko zapustili v najtežjem času. Pokazal je pa tudi, da si Jugoslovenci lahko postavljamo kandidate v svoje zastope sami, in da ne potrebujemo diktata ne iz Rima in ne iz Moskve. Govoril je še g. Bučar o zvestobi, ki je potrebna vsakomur, ki enkrat dobi politično prepričanje, in je pozval navzoče, naj prepričujejo vse volilce, da je prava skrinjica za napredne meščane samo prva, ki bo tudi imela največ kroglice.

Dnevni pregled.

KOMUNISTI SAMO RUŠIJO IN UNIČUJEJO. LJUBLJANSKO OBČINO HOČEJO LE ZA SREDSTVO V DOSEGO CILJEV SVOJIH ČASTIHLEPNIH VODITELJEV NA STROŠKE PREBIVALSTVA.

Klub demokratskih železničarjev, ki se je pred kratkim ustanovil v Ljubljani, se razvija prav krepko. Klub šteje že danes okoli 80 članov in bo v najkrajšem času važna postojanka demokratske stranke. Za danes je organizacija omejena samo na Ljubljano, v bližnji bodočnosti se bo pa razvila na vso ljubljansko oblast. Tudi v mariborski oblasti mora prodreti zanimanje za ustanovitev bratrskega kluba. Največja stranka v državi mora imeti krepke in delavne bojovníke. Železničarji, poštarji, učitelji so kot nalašč ustvarjeni, da po-

Tako je govoril dr. Triller o dr. Ravniharjevi kandidaturi v podobni situaciji, kakor jo imamo danes; kajti tudi danes je dr. Ravnihar dezertler narodne in napredne demokratske stranke. Ker poznamo dr. Trillerja kot moža, ki je bil vedno posebno ponosen na svojo doslednost in značajnost, zato pričakujemo, da bo ostal sam sebi zvest tudi na današnjem shodu pri «Levu» in da bo dr. Ravniharjevo dezerterstvo tem hujše obsodil danes, ker je zagrešeno že v drugič. Situacija je čista in jasna. Ako je napadel dr. Triller leta 1908 dr. Ravniharja kot dezertlerja, mora danes storiti isto. Ako tega ne stori, je nedosleden, ali pa priznava, da ni prav postopal l. 1908.

Da mu ne bo treba iskati koncepta, smo mu poiskali njegov govor mi. Pripravljeni smo na drugi strani tudi drju. Ravniharju pomagati, ako se ne spominja več, kako je nedavno on sodil drju. Trillerju.

Zajedničarji so dezertlerji, ki streljajo nazaj na demokratsko stranko. Noben značajan in pošten naprednjak ne more odobravati dezerterstva. Mladi in stari ostanejo stranki in načelom demokracije zvesti. Vsi bomo vrgli kroglico v prvo volilno skrinjico!

nesejo geslo prave demokracije v najširše sloje ljudstva, imajo pa tudi najboljše zveze s kulturnimi centri potom svojih stanovskih tovarišev. Tudi so ti stanovi najbolj sposobni, da ustvarijo protibojno fronto nasproti klerikalizmu, ki duši naš narod. Mi železničarji demokracijo hočemo močno stranko, ki bo napravila red v državi, ker le od reda je odvisno tudi izboljšanje materialnega stanja vseh nameščencev. Stranki hočemo biti vedno na razpolago kot sobojevniki v prvi vrsti. Obsojamo pa način bivših strankinih generalov ter jih preziramo kot neznačajne dezertlerje.

Demokrat železničar.

— Stranka nemoralnosti. Tako je imenovala «Jugoslavija» Jugoslovansko Zajednico. Piše namreč: «Vse stranke, ki so doslej hotele biti zastopnice vseh stanov z nasprotujočimi si interesi, so propadle, oziroma propadajo. Stranka, ki uganja tako politiko, je nemoralna. Stranka, ki tako postopa, je zagazila v politično nemoralnost.» Tako je «Jugoslavija» obsodila sebe, narodne socialce in «Zajednico». Veliko potrepljivost imajo pristaši NSS. Tega vendar ne bodo trdili, da si interesi NSS. in gospodov iz Jadranske in Kreditne banke ne nasprotujejo! Ker si — upamo — nasprotujejo, moremo z besedami «Jugoslavije» imenovati «Zajednico» stranko nemoralnosti. In kdo bo tako stranko volil? Človek moralnih načel gotovo ne!

— Iz občinske seje. Vodja klerikalcev (tovarnar): «Za predlog ne moremo glasovati, ker je magistratni socialni referat važen oddelek, prosilec pa je načel in dosleden socialist, ki bi preostro izvajal razne socialne zakone in odredbe in bi pridobitni sloji utrpeli preveč škode.» Medklic iz vrst socialistov in komunistov: «Saj nismo tako hudi in dosledni!»

Konec NSS. Kakor znano, se je NSS. ustanovila iz edinega vzroka, ker je bila skrajna levica v bivši narodnonapredni stranki nezadovoljna zaradi nesocialnega naziranja gospode z desnice. In takrat nismo bili proti novi stranki niti oni naprednjaki, ki smo sicer ostali v JDS. Ali njena politika je bila že od prvega njenega koraka slaba. Stranka je posebno že pri glasovanju za ustavo po-

KLERIKALCI SO KAPITALISTI, KOMUNISTI, SOCIJALISTI IN ANTIKRISTI, SAMO ČE JIM TO KAŽE IN NESE!

kazala, da nima zmisla za državo, ampak da ji je več tistih malo glasov, ki jih je v času nezadovoljstva med lahkovernimi volilci s svojo taktiko pridobila. Mnogi resnično zavedni, nacionalni volilci so ji že takrat pokazali hrbet. Drugič so ga njeni predstavitelji polomili v občinskem svetu ljubljanskem. Volilci NSS., ki so vendar izšli iz narodnonaprednih vrst, so zaradi zveze s klerikalci proti njej javno zabavljali. Ali stranka še ni imela dovolj. Zdaj, ko se je odcepila od demokratske stranke peščica ljudi, zaradi katere se je NSS. ustanovila, je imela najlepšo priliko, da se približa demokratski stranki. Njeno vodstvo pa je ustrelilo novega, in mislimo, da tudi zadnjega kozla. Zvezalo se je z ljudmi, ki sami javno priznavajo, da so dezertirali iz JDS. zaradi njene socialne politike. Pripadniki bivše NSS., ki mislijo z lastnimi možgani, že hite nazaj v tabor, odkoder so izšli — v očisto demokratsko stranko, v kateri so odpadle vse ovire za energično uveljavljanje socialnega programa. Narodnim socialistom bo ostalo samo še nekaj popolnoma nezavednih ljudi, ki še ne razumejo pogubne, breznačajne politike svojih kolovodij, s katero jih prodajajo «pridobitnim slojem».

— Nova vera. Železničar v vlaku sopotniku: «Čudno, ko sem bil še mlad, nisem dobil odveze, ker sem čital «Zarjo», danes odveze ne dobim, ako je ne čitam.»

— Zveza godbenikov za Slovenijo. Ustanovila se je in je priredila že prvi simfonični koncert. Z velikim moralnim, a slabim gmotnim uspehom. Ta eminentno umetniška Zveza godbenikov brez izdatne subvencije ne bo mogla uspevati. Treba bo torej delovati na to, da dobi Zveza mestno in državno podporo. V demokratskih političnih krogih se je pojavilo živo zanimanje za to glasbeno umetniško podjetje, ki bi — primerno podprto — nosilo glasbeno umetnost tudi v najširše inteligentne sloje, pred vsem med dijaštvo in uradništvo. Čujemo, da je vodstvo in del te Zveze komunistično ali socialnodemokratsko orijentiran ter da nekateri naravnost agitirajo proti demo-

kratski volilni listi za občinski svet. Mi tega ne verjamemo. Zveza pač ne bo podkopavala lastnega obstanka, nego se bo iz lastnih interesov držala tistih, ki imajo zanjo — «voljo in moč», da govorimo s Cankarjem...

Volilna skrinjica

Cvetje z vrtov «Zelenega kadra & Co.» Admiral «Stare fregate» dr. Vodušek je na volilnem shodu pri Mraku povedal, da on «ne bo trobil na volilni boben». — Dr. Ravnihar je izjavil: «Zveza delovnega ljudstva ni nič drugega, ko figovo pero, pod katerim se skriva velika sramota». — Prav in dobro, le vrag vedi, na kakšnem zelniku je zrastle «Zeleni kader»! — Najbolj brihtno je «pogrun-tala» kakor vedno «Bankoslavijsa», ki je izvedela, da je kvorum parlamenta zahteval krizo vlade. Hud gospod, ta kvorum!

Osebnost vest. Po Ljubljani se trdovratno vzdržuje vest, da «Slovenski Narod» po volitvah menja ime z «Upokojemcem». Iskreno čestitamo — «Narodu» seveda.

Korintu so rekli helensko oko, Koritu pa Ljubljancani pravijo «Jugoslovanska Zajednica».

Dva odlična sodna izvedenca. Pravijo, da bo imenovan g. Jelačin za sodnega izvedenca za prodajo ameriške masti, g. Knez pa za sodnega izvedenca za prodajo grašice. Zajedničarji prirede ob tej priliki slavnostni komerz, na katerem bodo o zaslugah slavljencev govorili gg. Juvan, Babnik, Janko Tavčar, Rupnik itd.

Za tristo bogov zatrjuje «Zeleni kader», da je «ohranitev Ljubljane narodne in napredne njegov glavni cilj». Za postranske cilje bosta namreč poskrbela odlična strokovnjaka gg. Jelačin ml. in Knez.

Krastača. «Nova Pravda», ki jo napihuje centrala zajedničarskih umetnih gnojil, razpolaga s posebno kloako volilne brozge. Tudi ta žaba bo počila 3. decembra, na kar posebej opozarjamo mestni fizikat.

Volilna skrinjica JDS je prva!

AKO NOČEMO, LJUBLJANČANI, DA BI NAS TERORIZIRALI KLERIKALNI BOLJŠEVIKI, ZVEZANI S KOMUNISTIČNIMI IZDAJICAMI, BOMO 3. DECEM. VOLILI DEMOKRATSKO STRANKO!

Naše gledališče in konservatorij.

Te dni je zapisal nekdo v «Sl. Narodu» predrzne besede: «Roke stran od naših kulturnih zavodov!» Ta poziv je veljal naši Demokratski stranki. Toda kaj pravi zgodovina? L. 1896 so slovenski klerikalci v deželnem zboru kranjskem dovolili slovenskemu gledališču deželno podporo 4000 K, nemškemu gledališču pa 3000 K. Ker pa je moralo Dramatično društvo deželi plačevati najemščino za lože, ni ostalo od deželne podpore ničesar. Tako so klerikalci podpirali slovensko gledališče pred 27 leti.

Toda prišlo je še huje: Klerikalna večina v deželnem zboru je popolnoma črtala deželno podporo gledališču ter ga hotela s tem ubiti. Dramatično društvo se je borilo za življenje naše Talleje z uprav obupno vztrajnostjo; vsaka sezona se je zaključila s krizo in osebje je bilo vsako poletje na cesti. Klerikalci pa so se škodoželjno smejali. Še več: spletkarili so proti gledališču in hujskali proti njemu po svojem novinstvu in po shodih. Mestna občina je priskočila gledališču na pomoč, a klerikalni mogotci so naložili gledališču še klerikalno cenzuro repertoarja. Štefe, Pegan in dr. Lampš so se zaročili, da slovensko gledališče uničijo. Ko je hotelo Dramatično društvo rešiti obupni gmotni položaj s tem, da si je ustanovilo kinematograf, je Štefe dosegel, da so kinopredstave prepovedale Dramatičnemu društvu, a so se dovolile Štefetu v klerikalne namene. Slovensko gledališče je prenehalo in

g. Danilo se je z ostanki dramatičnega ansambla zatekel v dvorano Mestnega doma. Tekom vse vojne dobe je služilo gledališko poslopje izključno Štefetovemu kinu in celo Ig. Borštnik je smel igrati le parkrat na teden po posebni milosti klerikalne strahovlade.

L. 1917. so pristaši Demokratske stranke začeli boj za obnovitev slovenskih gledaliških sezon. Septembra 1918 se je otvorilo po zaslugi demokratov iznova naše gledališče z dramo in opereto, a 3. decembra tudi z opero. Razpršeno osebje se je poklicalo zopet domov. Štefetovo kino pa so morali demokraci skoraj s silo vreči iz gledališča. In demokracije, ki so pridobili tudi nekaj kulturnih delavcev SLS in JSDS, so bili, ki so dosegli, da je tudi bivše Nemško gledališče prešlo v upravo Gledališkega konsorcijsa. Demokracije pa so končno z nešteti osebnimi in pisanimi posredovanji v Beogradu uspeli, da se je Narodno gledališče v Ljubljani poddržavilo. Demokracije so dosegli, da dobiva naše gledališče od države težke milijone za gaže in doklade gledališkega osebja. Dr. Žerjav, dr. Kukovec in prof. Reiser ne prestanjo truditi, da je našemu prvemu umetniškemu zavodu omogočen miren razvoj in vztrajen napredek. Nihče drugi, kakar demokracije, ni niti s prstom ganil za nase gledališko osebje!

In končno je uspelo našim demokratskim zastopnikom, da se podržavi tudi ljubljanski konservatorij. Tudi to je uspeh, ki je izključna zasluga drja. Žerjava in tovarišev.

Tako delajo demokracije na umetniškem polju. A «Slov. Narod» je zapisal: «Roke stran!»